Anul al 56-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { în România 2 lei / În străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 146 Miercuri 31 Mai 1939
10 Pagini P

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
în străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

REORGANIZAREA INVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR

Dela încheerea păcii și până azi am avut numeroase legi de reorganizare a învățământului nostru primar, normal, profesional, secundar și superior, impuse de cerințele sociale, economice și culturale, bazate aproape pe aceeaș concepție în ce privește asimilarea cunoștințelor teoretice și selecția elementelor. In ce privește învățământul primar — care a făcut mari progrese — s'a avut în vedere, prin sporirea numărului școalelor rurale și al învățătorilor, în raport cu populația școlară, mai întâi scăderea treptată a analfabeților și deci ridicarea nivelului cultural al satelor noastre și apoi formațiune de elemente capabile să urmeze școala secundară și chiar Universitatea.

Prin noua lege de reorganizare a învățământului primar se urmărește crearea unui tip de școală elementară, care, pe lângă misiunea sa de până acum, de ordine culturală și națională, trebue să ia în seamă nouile cerințe sociale și economice.

In expunerea de motive, autorul legii, d. Andrei, ministrul educației naționale, spune, că școala primară nouă „nu se va mai baza pe vechea concepție individualistă, ci va accentua mereu ideia de integrare a individului în comunitate și de subordonare față de ea"; după cum ea va contribui — ca și până acum — la creațiunea și întreținerea elitei conducătoare a statului.

Cu toată opoziția ce există între concepția individualistă, pe temeiul căreia se poate crea și întreține o elită intelectuală și politică și între concepția colectivistă, prin integrarea și subordonarea individului în comunitatea dirijată, ele se pot asocia dacă luăm în seamă cele două misiuni ale învățământului public: disciplinarea și integrarea individului în comunitatea națională și selecția elementelor destinate să constitue viitoarea elită intelectuală și conducătoare a statului.

Se constată apoi, faptul îmbucurător, că frecvența școlară la sate a atins aproape 90 la sută și majoritatea învățătorilor sunt la înălțimea misiunii lor; precum și necesitatea de a construi noui localuri de școli primare.

In expunerea de motive, cetim:

„Se pune însă și problema localurilor de școli, deoarece numărul sălilor de clasă existente nu poate cuprinde totalul copiilor în vârstă de școală. Vom trebui, deci, să mai construim".

Iată, confirmată, necesitatea continuării construcțiilor de localuri de școli primare, din cauza populației noastre școlare de la sate.

Legea inovează apoi, în ce privește prelungirea termenului obligativității învățământului primar și al creării căminelor de copii mici, cu frecvența facultativă sub cinci ani, și obligatorie de la 5 ani, al înființării ciclului superior primar și al comunităților de muncă școlară și practică.

Cu privire la funcționarea viitoarelor cămine pentru copii mici, ar trebui să se ia în seamă tradițiile și interesele familiei, spre a nu se transforma frecvența facultativă în frecvență obligatorie.

Tipul nou de școală primară nu va mai da importanță învățământului teoretic, ci celui practic, luând în seamă interesele sociale și economice, generale și regionale.

O tendință de transformare a școalei noastre primare, în această direcție, se poate constata și în legiuirile trecute; dar, acum, ea se accentuează mai mult prin crearea celor trei tipuri de curs primar superior, agricol-gospodăresc, industrial și comercial, prin care se urmărește inițierea profesională a copiilor în cele trei mari ramuri de muncă productivă.

Firește, că se va lua în seamă, după regiuni, localități și populația școlară, tipul cel mai potrivit mediului social și condițiilor economice. Astfel, în centrele rurale vom avea tipul agricol-gospodăresc; în cele industriale și urbane, tipurile industrial și comercial.

Dacă până acum școlile noastre de toate gradele au contribuit să dezvolte mai mult biurocratismul, prin atragerea tineretului spre funcțiunile retribuite de stat, acum școala, începând cu cea primară, trebue să pregătească temeinic tineretul pentru ocupațiunile agricole, industriale, comerciale și profesionale. Numai așa românii vor putea ocupa și în întreprinderile industriale și comerciale — copleșite de elemente de altă origină etnică — locurile ce li se cuvin lor, prin cunoștințele speciale și prin pregătirea practică, ce le vor căpăta în școli.

In această direcție, noua lege de reorganizare a învățământului primar răspunde unei reale și simțite necesități de ordin național, social și economic.

Săptămâna internațională

Geneva a retrăit în cursul săptămânei expirate vremurile când atențiunea mondială era îndreptată spre ea. Nu ordinea de zi a sesiunii Consiliului Ligii a provocat acest interes, ci faptul că acolo, în cadrul genevez al Societății Națiunilor, în acea atmosferă în care iluziile trecutului refuză să moară și fac încă de strajă în jurul ideii de pace prin colaborare internațională, s'au desfășurat în afară de lucrările Consiliului, negocierile anglo-franco-sovietice pentru încheerea pactului tripartit. Și nu este exclus, ca dacă viitorul va reînvia forța morală de odinioară a Ligii, aceste negocieri al căror scop se încadrează în pactul genevez, să fie înregistrate printre actele internaționale care vor fi contribuit în timp la această resurecțiune, printre cele dintâi și cele mai de seamă.

Dealtfel discursurile rostite de lordul Halifax și d. Georges Bonnet în ședința de deschidere a sesiunii consiliului Ligii, au subliniat fidelitatea pe care Franța și Anglia o păstrează ideii de pace și colaborare care stă la baza instituției geneveze. Ambii miniștri de externe au recunoscut că Societatea Națiunilor n'a putut face față evenimentelor internaționale care au depășit posibilitățile ei, dar au precizat că acțiunea diplomatică ce se urmărește astăzi în afară de Ligă, este însuflețită de acelaș ideal al Ligii și că dealtfel, odată încheiat pactul anglo-franco-sovietic, Geneva va fi informată. Acest paralelism ideologic, între scopul fundamental al Ligii și acțiunea diplomatică actuală a țărilor care i-au rămas credincioase, au dat iluziilor pe cari le păstrează încă credincioșii Genevei, înviorarea pe care o subliniem în rândurile de mai sus,

Negocierile dintre d-nii Bonnet, lordul Halifax și d. Maiski, reprezentantul Sovietelor și președinte în funcțiune al Consiliului Ligii, s'au încheiat prin stabilirea unui acord de principii. Azi, textul formulei acordului tripartit se află la Moscova și se anunță semnarea lui probabilă chiar în cursul acestei săptămâni.

Dar dacă săptămâna expirată a fost dela începutul ei dominată de această acțiune diplomatică a puterilor occidentale — ea n'a fost mai puțin influențată de acțiunea opusă a axei Berlin—Roma.

Intr'adevăr semnarea tratatului de alianță politică-militară între Germania și Italia, cu toate că, nu e de cât o consacrare juridică a unei stări de fapt, a fost înregistrată cu o deosebită atențiune în toate cercurile politice și diplomatice. Este interesant de reținut că pe când unii susțin că negocierile anglo-franco-sovietice au grăbit și a înlesnit acordul tripartit anglo-francorus. Dreptatea e desigur de ambele părți, ceeace ne obligă să facem trista constatare a suspiciunei crescânde între puterile axei și democrațiile occidentale. In această suspiciune, în această imposibilitate de a se ajunge la o reciprocă încredere care să înlesnească discuții leale, stă toată primejdia zilei de mâine.

Acordul tripartit și încheerea tratatului de alianță italo-german sunt cele două evenimente internaționale care au dominat săptămâna expirată.

In ce privește alianța italo-germană, s'a mai observat că Japonia n'a aderat încă la ea, deși Țara Soarelui face parte din acordul anticomintern, Se crede însă, în unele cercuri, că absența Japoniei n'ar fi decât un joc politic momentan pentru a se menaja Rusia Sovietică, sperându-se că astfel Moscova va întârzia să accepte propunerile franco-britanice. Valoarea acestor presupuneri va putea fi apreciată ulterior, adică după ce se va fi semnat acordul tripartit.

Intre timp și concomitent cu aceste două mari evenimente internaționale, se petreceau gravele incidente de la Kalthof pe teritoriul Danzigului. Aceste incidente, cari din fericire n'au avut până acum urmări mai grave, au dovedit totuși că tensiunea polono-germană e departe de a descrește și că chestiunea Danzigului continuă să fie amenințătoare și pentru pacea europeană.

Inainte de a încheia bilanțul trecutei săptămâni internaționale, trebue să sublinem activitatea diplomatică a statelor mici, cari privesc cu îngrijorare la ziua de mâine, dar care continuă să intensifice acțiunea lor pentru consolidarea păcii.

Astfel trebue relevată propunerea Regelui Leopold al Belgiei, la care s'a asociat și Regina Wilhelmina a Olandei, pentru stabilirea unui acord între toate statele mici din Europa, hotărîte să lupte pentru menținerea păcii.

Regele Leopold a insistat asupra forței pe care ar reprezenta-o un asemenea acord, care ar rândui peste o sută de milioane de oameni în jurul ideei de pace.

In acelaș cadru al acțiunei în folosul păcii trebue înregistrată și întâlnirea dintre ministrul de externe al României, d. Grigore Gafencu și d. Țințar Marcovici, ministrul de externe iugoslav. Această întâlnire a fost prilejul constatării că politica balcanică, a celor două țări rămâne strâns legată de acțiunea Înțelegerei balcanice care urmărește consolidarea păcii prin colaborare, în Balcani. Dealtfel rezultatele obținute cu prilejul sesiunei Consiliului economic al Înțelegerei balcanice, care s'a încheiat Sâmbătă, dovedesc spiritul de comprehensiune și de solidaritate care domină întreaga activitate politică și economică a statelor din Înțelegerea balcanică.

Congresul național de tuberculoză la Cernăuți

O parte a asistenței, după serviciul divin din Catedrala orașului

In caz de războiu,

Anglia va construi 40 mii de avioane pe an

Actualmente se fabrică în fiecare lună 1000 avioane

Londra, 28 (Rador). — Redactorul diplomatic al ziarului „Sunday Times" Mac. Lanachan, anunță că cercurile competente evaluiază acum la aproape 1000 numărul avioanelor produse de industria Marei Britanii în fiecare lună.

In ultimele 18 luni, adaugă ziarul, ministerul aerului a luat măsuri ca în vremuri de primejdie, producția aceasta să poată fi întreită sau împătrită.

Mc Lanachan afirmă că desvoltarea producției aeronautice engleze din ultimele luni a reușit să o ia cu șase luni înaintea programului prevăzut.

In caz de războiu, producția ar fi de peste 40 de mii avioane anual, număr indispensabil pentru reînoirea materialului de aviație de prima linie la fiecare cinci sau șase săptămâni.

Cercetând apoi valoarea și calitatea tehnică a aparatelor armatei britanice, Mac Lanachan afirmă să aparatele de vânătoare Hawker Hurricane au o iuțeală superioară celor mai repezi avioane germare de vânătoare. Cei 430 km. pe oră ai acestor avioane sunt dealtfel depășiți de avioanele Spitfire, care ating media orară de 485 km.

Aceste aparate sunt prevăzute cu opt mitraliere iar noui-le avioane de vânătoare, cu două locuri, au o turelă mobilă, cu mai multe grupuri de mitraliere. Alte avioane vor fi prevăzute cu tunuri cu tragere rapidă.

Sforțările ministerului aerului s'au concentrat. la început, asupra producției de avioane de vânătoare, spre a se asigura apărarea țării. In curând Anglia va avea destule asemenea aparate și va putea să intensifice producția de avioane de bombardare.

O donație de un milion de lire sterline pentru armată engleză

Londra, 28 (Rador).— *Marele industriaș englez, lordul Nutfield, a donat ministerului de război un milion de lire sterline în acțiuni, care produc un venit de 105.000 lire sterline pe an.*

Sumele acestea sunt destinate să îmbunătățească mijloacele de recreație a soldaților, în special a noilor recruți și a celor din armata teritorială.

SECUII ȘI MAGHIARII

Un răspuns ziarului „Pesti Hirlap".—Cine falsifică istoria?

Ziarul „Pesti Hirlap" din Budapesta, a publicat în numărul său din 23 Mai a. c., un articol sub titlul „Reaua credință a Românilor", în care, după ce atacă în termeni violenți și injurioși pe directorul nostru, d. Stelian Popescu, pentru activitatea ce a desfășurat-o în calitate de președinte al „Ligii antirevizioniste", se ocupă de articolele d-lui R. Seișanu, primul nostru redactor, privitoare la secui și consideră „falsuri", sau minciuni, documentările și considerațiunile sale...

Dacă insultele și injuriile ziarului revizionist budapestan, nu ne impresionează, căci ele dezvălue absența altor mijloace de combatere a cauzei naționale ce apărăm cu toată convingerea, bazați pe drepturile noastre și pe respectul față de adevăr, în chestiunea secuească, vom arăta cine are interesul să falsifice istoria și să inducă opinia internațională în eroare.

Ce am susținut noi?

Că secuii nu pot fi confundați cu maghiarii, de oarece ei nu sunt de aceeaș origină etnică. Am reamintit câteva documente istorice, cunoscute de toți istoricii maghiari din trecut și contimporani.

Despre ce „falsuri" poate fi vorba?

Unul dintre cei mai vechi cronicari maghiari Simon de Geza, din secolul al XIII-lea, în „Chronicon Hungaricum", pomenește de Românii (Vlachii) din Panonia și din Transilvania, care trăiau împreună cu Secuii, numiți de el, „Zaculi". Dacă ar fi fost Secuii „unguri", nu i-ar fi numit Simon de Geza, Secui; iar dacă ar fi existat pe atunci unguri în Transilvania, el i-ar fi menționat în cronica sa celebră.

Simon de Geza, care cunoștea bine Transilvania, căci era originar din această țară, a constatat coexistența Românilor și a Secuilor, traiul lor împreună și faptul că Românii au împrumutat alfabetul lor, Secuilor. Unde se aflau Ungurii în acea epocă? In pusta panoniană, căci în Transilvania nu pătrunseseră.

Așa se și explică pentru ce la adunarea dela Alba Iulia, din 1291, prezidată de regele Andrei III, n'au luat parte decât Românii, Sașii și Secuii. Dacă ar fi fost unguri în Transilvania, de sigur că nu regele Ungariei le-ar fi ignorat existența, ci i-ar fi convocat la Alba Iulia, împreună cu Românii, Sașii și Secuii. Când, mai târziu, s'au stabilit în Transilvania câteva familii nobile maghiare, sau maghiarizate, — cum au fost familiile Bethlen și Apafi, care în 1317 au pus stăpânire pe domeniile românilor din regiunile Bargău și Rodna, — s'a constituit acea faimoasă ligă antiromânească, sub titulatura de „Uniunea celor trei națiuni", din care au făcut parte „Nobilii maghiari, Sașii și Secuii".

(Continuare în pag. 2-a)

Avionul „de buzunar" și-a luat sborul peste Atlantic

New-York, 28 (Rador). — **Avionul „de buzunar"** Baby Clipper, **acționat de un motor de 65 cai, și-a luat sborul, azi dimineață, dela Old Orchand Beach pentru a traversa Atlanticul.**

Minusculul avion este pilotat de Thomas Smith.

*

New-York, 28 (Rador).—**Avionul „Babby Clipper" are o greutate de 304 kilograme și are la bord 605 litri de benzină, cantitate suficientă, după părerea pilotului Smith, pentru a se menține în aer 32—40 de ore, și pentru a străbate o distanță de 5.800 de kilometri.**

Motorul de 65 cai are patru cilindri, iar viteza lui normală de croazieră este de 160 kilometri pe oră.

La decolare, Smith a luat direcția Terra Nuova, de unde se va îndrepta spre Irlanda.

Aviatorul speră să poată ateriza Luni la amiază la Slyne Head, localitate situată cam la 4.500 kilometri de punctul de plecare Old Orchard Beach.

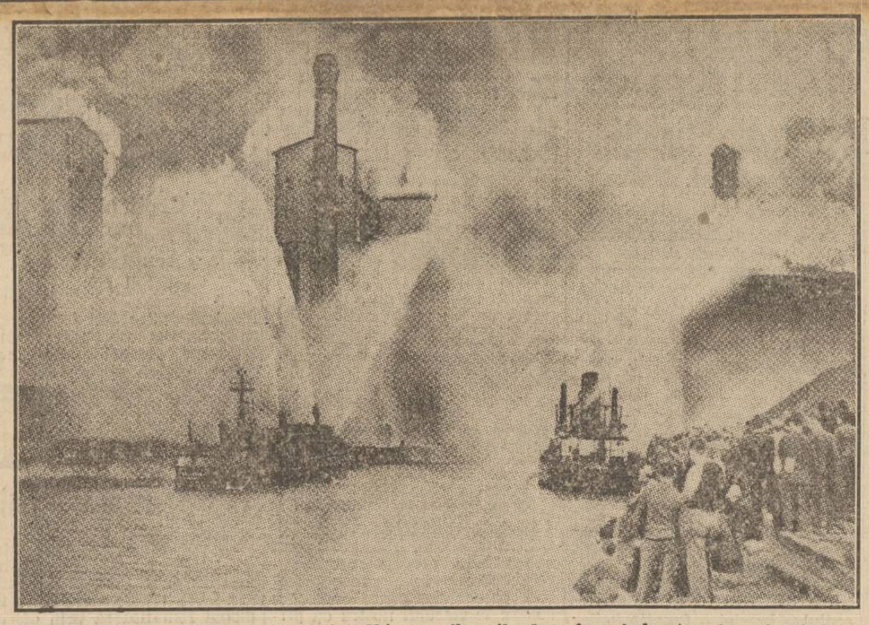

Pe malul lacului Mighican, în portul Chicago, silozurile de grâne și elevatoarele au fost în întregime distruse de foc. Numeroși lucrători surprinși de incendiu și-au găsit moartea. Construcțiile erau din lemn, astfel că încercarea de stingere a fost zadarnică

Intrunirile partidului populist polonez

Varșovia, 28 (Rador). — Partidul populist își celebrează de Rusalii sărbătoarea anuală.

Deoarece autoritățile au interzis orice întruniri sub cerul liber, partidul a organizat în toată țara numeroase întruniri în săli închise, cu participarea noului său președinte, d. Vincert Witos.

Măsuri pentru apărarea moșiilor colective din Rusia

Moscova, 28 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" transmite:*

Comitetul central al partidului comunist și consiliul comisarilor poporului au dat un important decret, menit să apere moșiile colective (kolkhozurile) împotriva încercărilor de însușiri individuale de ogoare făcute de unii membri ai kolkhozurilor.

Decretul ordonă expulzarea „kolkhozienilor mincinoși", cari s'au inscris în kolkhozuri numai pentru a obține parcela de pământ individuală reglementară, dar se feresc de a contribui la munca colectivă.

Criză de guvern in Chili

Santiago di Chili, 28 (Rador).— *Camera deputaților a adoptat o rezoluție a deputaților de dreapta, prin care se cere punerea sub acuzare a ministrului de interne, d. Pedro Alonso.*

In urma acestui vot, d. Petro Alonso și-a dat demisia. Intregul guvern s'a solidarizat cu ministrul de interne. Președintele republicii a refuzat demisiunea și a reînoit încrederea sa tuturor miniștrilor.

Totuși, ministrul de interne nu-și va relua funcțiunile înainte de a se fi rostit Senatul asupra propunerii de punere sub acuzație.

Președintele republicii a adresat țării un mesagiu în care arată că acuzațiile aduse ministrului de interne sunt lipsite de orice temei și își exprimă speranța că Senatul va respinge cererea de punere sub acuzare.

Deraerea unui tren în Franța

— 2 MORȚI, 20 RANIȚI —

Paris, 28 (Rador). — **Un tren de persoane a deraiat Duminică la ora 22 în gara anexă a gării Montparnasse.**

Sunt doi morți și vreo 20 de răniți.

Grav accident la un concurs de planoare

Paris, 28 (Rador). — **In cursul unei întreceri de acrobații între planeriști, un planor pilotat de americanul Richard Randolph Nash sa prăbușit între spectatori.**

Pilotul și patru spectatori au fost răniți și internați la spital.

Asistența la congresul de balneologie ținut în Capitală
(Darea de seamă în corpul ziarului)

SCRISORI DIN LONDRA

Privind situația

de AUGUR

Londra, Mai

Examinând cu deamănuntul situația, care silește guvernul britanic să încheie o alianță cu Rusia Sovietică — o alianță opusă politicii sale tradiționale, — ajungem prin a crede că suntem în fața voinței precis indicată de majoritatea opiniei publice.

Desigur că guvernul nu este entuziasmat de această alianță. Dealtfel, dacă anumiți miniștri au fost partizanii călduroși ai aliantei, zelul lor s'a răcit, pe măsură ce, în timpul negocierilor, s'a desvăluit rezistența aprigă a rușilor. De aceasta suntem siguri. Și totuși, înclinarea spre alianță continuă și sporește. Nu trebuie să fii ghicitor ca să descoperi că opinia publică favorizează formarea unei axe solide, trecând prin Londra, Paris și Moscova.

Oamenii spun că avem în fața noastră un caz patent, când o propagandă iscusită reușește să abată opinia depe calea sigură a rațiunii. Oamenii vor adăoga, fără îndoială, că jocul Rusiei a fost favorizat simțitor, prin existența, la Londra, a unor grupări politice, a căror specialitate este de a fi foarte zeloși pentru o idee pe care o condamnau înainte, și pe care ar condamna-o din nou, într'un viitor. nu tocmai îndepărtat.

Admitem existența unei propagande extrem de iscusite și bine pusă la cale. Admitem, deasemenea, că acești partizani zeloși există (cu atât mai mult, cu cât le cunoaștem activitatea). Totuși, ar fi cu desăvârșire fals să spunem că această propagandă și că acești partizani au putut influența opinia publică dându-i actuala orientare.

In Marea Britanie, ca și în Franța, opinia publică posedă o stabilitate giroscopică, dacă ne putem exprima astfel. Aceasta înseamnă că e greu s'o abați dela linia tradițională, afară doar dacă nu există un motiv puternic. spre a învinge rezistența permanentă. Propaganda, prin ea însăși, nu ajunge spre a da acest motiv, și este ridicul de a imagina că în timp normal, oamenii zeloși de cari am vorbit adineauri, pot avea influență. Dar acum există motivul care să justifice o schimbare profundă a politicii naționale. Convingerea întregului popor britanic e că situația actuală e o situație de războiu. Evident, când te bați, mentalitatea este alta.

(Continuare în pag. 2-a)